

REFORMA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

PREHĽAD Č. 8: SOCIÁLNE ASPEKTY NOVÝCH PRAVIDIEL

Cieľom nových pravidiel verejného obstarávania je okrem iného prispieť k realizácii environmentálnych politík, sociálnemu začleneniu a inováciám. Sociálne aspekty sa však neobmedzujú len na sociálne začlenenie, ale zahŕňajú aj dodržiavanie povinností vyplývajúcich z platnej legislatívy.

- Nové smernice obsahujú **horizontálnu sociálnu doložku**:
 - táto doložka pripomína povinnosť dodržiavať platné povinnosti v oblasti životného prostredia, sociálnej oblasti alebo oblasti platného pracovného práva, ktoré vyplývajú z právnych predpisov Únie, vnútroštátneho práva, kolektívnych dohôd alebo medzinárodného práva. Je totiž dôležité, aby členské štáty a verejné orgány dbali na dodržiavanie platných predpisov na miestach výkonu práce alebo poskytovania služieb,
 - podnik, ktorý nedodržiava tieto pravidlá, môže byť vylúčený z účasti na verejnom obstarávaní,
 - verejné orgány budú musieť vylúčiť všetky ponuky s podozrivo nízkou cenou, ak sa ukáže, že takúto cenu podnik dosiahol nedodržaním povinností v oblasti životného prostredia, sociálnej oblasti alebo pracovného práva, ktoré vyplývajú z právnych predpisov Únie, vnútroštátneho práva, kolektívnych dohôd alebo medzinárodného práva. Ide o nový nástroj v boji proti sociálnemu dumpingu.
- Do podmienok pre zadávanie verejných zákaziek môžu byť zahrnuté **sociálne kritériá**:
 - verejní obstarávatelia odteraz môžu zohľadňovať výrobný proces tovarov, služieb a prác, ktoré plánujú obstaráť. Z tohto dôvodu sa môžu rozhodnúť zadať verejnú zákazku podniku, ktorý pri jej realizácii zamestná najväčší počet znevýhodnených osôb (napr. dlhodobo nezamestnaných). Obstarávatelia môžu takisto zohľadniť špecifické pracovné podmienky týchto zamestnancov, ktoré môžu ísť nad rámec zákonných povinností,
 - tieto kritériá sa však môžu vzťahovať len na zamestnancov pracujúcich na výstavbe, výrobe alebo dodávaní tovarov alebo služieb špecificky uvedených v danej verejnej zákazke. Nebude teda možné požadovať, aby podnik uplatňoval všeobecnú politiku sociálnej alebo environmentálnej zodpovednosti, keďže takáto požiadavka nie je konkrétne spojená s obstarávanými tovarmi alebo službami.
- Rovnako sa uprednostňuje **sociálne začlenenie** – odteraz je možné **vyhradiť zákazky**:
 - špecifickým subjektom (chráneným dielňam) alebo sociálnym podnikom, ktorých cieľom je začlenenie znevýhodnených osôb, v prípade akýchkoľvek typov prác, služieb a dodávok. Aby sa takéto subjekty alebo podniky mohli uchádzať o tieto vyhradené zákazky, znevýhodnení zamestnanci musia tvoriť minimálne 30 % celkového počtu zamestnancov,

- iba pre určité sociálne služby a na obmedzené trvanie (maximálne 3 roky) neziskovým podnikom, ktoré pôsobia v oblasti verejných služieb a sú založené na účasti zamestnancov.
- **Sociálne, kultúrne, zdravotné** a niektoré ďalšie služby, ako napríklad právne, hotelové, reštauračné a stravovacie služby uvedené v smerniciach, budú podliehať **novému zjednodušenému režimu** (Prehľad č. 6):
 - tento režim sa uplatňuje pri zákazkách nad 750 000 EUR (oproti hranici 200 000 EUR pri ostatných službách). Predpokladá sa, že zákazky, ktoré majú nižšiu hodnotu a ktoré nevyužívajú prostriedky z fondov EÚ, sú zaujímavé len pre podniky daného členského štátu,
 - verejní obstarávatelia môžu vybrať tú ponuku, ktorá zodpovedá všetkým kritériám kvality, ako sú prístupnosť, plynulosť a udržateľnosť ponúkaných služieb, ktoré pre danú službu považujú za určujúce,
 - okrem povinnosti pristupovať rovnako ku všetkým podnikom a zabezpečiť primeranú publicitu oznámení o verejnej zákazke a jej zadaní (v zjednodušenej forme), sa zodpovedajúce postupy riadia vnútroštátnymi pravidlami.
- Nové európske pravidlá sa nedotknú **vnútroštátnej organizácie verejných služieb**:
 - členské štáty si samé zvolia spôsob, akým budú organizované ich verejné služby. Verejný orgán takto môže sám vykonávať úlohy verejného záujmu, ktorými je poverený, pričom využije svojich zamestnancov, alebo týmito úlohami poverí iné subjekty,
 - pravidlá zadávania verejných zákaziek a koncesií sa uplatňujú iba v prípade zadania služieb externým subjektom,
 - spolupráca medzi verejnými orgánmi, najmä miestnymi orgánmi štátnej správy, nepodlieha pravidlám verejného obstarávania: túto spoluprácu zaručujú nové pravidlá, ktoré upresňujú jej špecifické podmienky (Prehľad č. 5).
- Hospodárske subjekty, ktoré porušia niektoré z pravidiel alebo povinností, budú **vylúčené z verejných obstarávaní**. Verejné orgány odteraz musia vylúčiť hospodárske subjekty:
 - ktoré boli odsúdené za neplatenie daní alebo príspevkov sociálneho zabezpečenia. K vylúčeniu však môže dôjsť aj v prípade, že takýto rozsudok nie je k dispozícii, ale verejný orgán má dôkaz o neplatení,
 - k zamietnutiu ponuky môže viesť aj nedodržiavanie horizontálnej sociálnej doložky (pozri vyššie).
- Na **subdodávky** sa vťahujú osobitné ustanovenia:
 - príslušné vnútroštátne orgány musia zabezpečiť dodržiavanie povinností v oblasti životného prostredia, sociálnej oblasti alebo pracovného práva, ktoré vyplývajú z

právných predpisov Únie, vnútroštátneho práva, kolektívnych dohôd alebo medzinárodného práva (pozri horizontálnu sociálnu doložku), a to aj v prípade subdodávok,

- počas výzvy na predkladanie ponúk môžu byť všetky podniky vyzvané, aby upresnili, ktorú časť zákazky nebudú vykonávať samé, ale jej výkon plánujú zveriť tretej strane. Podnik, ktorý získa zákazku, v určitých prípadoch bude musieť oznámiť verejnému obstarávateľovi mená a kontaktné údaje subdodávateľov, ktorým časť zákazky zveril. Tieto povinnosti sa môžu uplatňovať aj na subdodávateľov subdodávateľov,
- zavedie sa štruktúra zodpovednosti,
- dodávky subdodávateľov prípadne môže platiť priamo verejný obstarávateľ.